

Foreningen Mors hørings svar til ”Et system for skilsmisefamilier”

Foreningen Mor har gennemgået og diskuteret regeringens diskussionsoplæg til et forenklet system for skilsmisefamilier fremsat af regeringen i september 2016. Vi er en organisation bestående af 1.200 kvinder, som over en periode har drøftet problemer ved den nuværende forældreansvarslov samt regeringens forslag til forenkling mm.

Hjemmeside: www.foreningenmorogbarn.dk.

Facebookgruppe: <https://www.facebook.com/groups/ForeningenMor/>

Læs vore generelle vurderinger og betragtninger i anledning af regeringens udspil samt en detaljeret gennemgang og kommentering af alle 22 punkter nedenfor:

GENERELLE VURDERINGER AF REGERINGENS UDSPIL

Samlet set ser regeringens formål ud til at være at yde betragtelige økonomiske lempelser til mænd - herunder især samværsfædre og fraskilte mænd generelt - idet man ønsker at nedsætte og fjerne børnebidrag og ægtefællebidrag samt gøre det lettere for typisk mænd at opnå særeje i ægteskabet, så de ikke behøver dele med kvinden ved skilsmisse. Endvidere vil regeringen give biologiske fædre en absolut ret til at få faderskabet fastslået alene på baggrund af et samleje og uden hensyn til om kvinden måtte være gift med en anden mand.

I ægteskabet vil kvinder, som ejer boligen - herunder andelsboligen - ikke kunne sælge den uden mandens godkendelse, så længe hun er gift. Det samme gælder mænd, som ejer boligen. Men manden vil kunne blive skilt uden aftale om ægtefællebidrag, hvorved kvindens chancer for at få en god aftale bliver ringere. Det er stadig mest kvinder, som er den økonomisk svageste part, når et par bliver skilt og som nu altså får vanskeligere ved at få en rimelig og retfærdig aftale med manden set fra hendes synspunkt og som får sværere ved at slippe væk og ud af forholdet i tilfælde af fx hustruvold.

Hvis en mand pådrager sig gæld – fx spillegæld, vil dette fremover i højere grad gå ud over kvinder og børn, fordi han ikke kan overdrage sin formue til sin hustru. Derved vil internationale casinofirmaer nyde fremme på bekostning af børnefamilier!

Tre ud af fire enlige forsørgere er kvinder, ligesom det typisk er manden som tjener mest og ejer mest i et parforhold, ligesom det gennemsnitligt er mænd, som har de højeste timelønninger, den højeste livsindkomst, de største formuer, de største pensionsopsparinger og som yder mindst omsorg til børn og pårørende og som overlader til kvinderne at stå for hovedparten af det ubetalte arbejde i familierne. På den baggrund er det indlysende, at de foreslåede ændringer overvejende vil ramme kvinder, så de gennemsnitligt stilles ringere i forhold til mænd end i dag uanset om de er gift, bliver skilt eller får børn.

GENERELLE BETRAGNINGER I ANLEDNING AF REGERINGENS UDSPIL: ET SYSTEM FOR SKILSMISSEFAMILIER

Vi ser meget gerne, at biologiske fædre i mindre grad får mulighed for at tiltvinge sig en relation med moderen og barnet end tilfældet er i dag. Vi er tilhængere af, at det ikke er staten, men borgerne, som selv danner familierne. Vi er ikke med på regeringens forslag om, at en påstand om at have haft samleje med en kvinde skal give en mand ret til at kræve at få et dna-bevis på sit faderskab, for vi mener det er at gå for langt i forhold til folks privatliv.

Det bør fortsat være et barns ret at have den mand som far, som dets mor er gift med ved fødslen. Vi finder det dybt skadeligt, at et ægteskab skal kunne angribes udenfra med bistand fra lovgivningen for at en udenforstående mand skal kunne påberåbe sig ret til barnet.

Vi mener ikke at ny teknik, som bedre kan fastslå et faderskab, skal benyttes af statsmagten som våben imod kvinder og familier, som ikke følger statsmagtens normer om hvornår det er passende at mennesker har samleje og med hvem.

Ca. 5.000 eller 9 % af de børn, der kommer til verden hvert år i Danmark, er et resultat af kunstig befrugtning. 15 pct. af alle par har nedsat fertilitet. I fremtiden vil endnu flere børn vokse op med forældre, som ikke er deres genetiske forældre. På den baggrund giver det ikke mening, hvis regeringen stik imod tendenserne i samfundet vil lovgive, som om det genetiske faderskab var hele omdrejningsakslen i barnets liv. Det er ikke nødvendigvis tilfældet. Og vi har 37 forskellige familieformer, så det nytter ikke at lovgive som om alle familier var ens.

KOMMENTARER TIL REGERINGENS 22 PUNKTER I ”Et system for skilsmisefamilier”:

Læsevejledning:

Ud for tallene står regeringens forslag.

Nedenunder står Foreningen Mors kommentar til forslaget.

1. Muligheden for at fastsætte bidrag i situationer, hvor der er fælles forældremyndighed og en egentlig deleordning, fjernes, da forsørgelsespligten dermed anses for opfyldt.

Foreningen Mor kan ikke anbefale dette, da det er imod barnets tarv at forringe de økonomiske vilkår. Tre ud af fire enlige forsørgere er kvinder, så der er også en kønsmæssig skævhed i dette forslag, som vil øge den økonomiske ulighed.

Staten bør understøtte aftaler, som gavner barnet frem for at fratage enlige forældre muligheden for bidrag, fordi den anden forælder har samvær i en deleordning.

Ikke alt samvær betyder en økonomisk eller praktisk lettelse – boligudgiften, udgifter til institution, transport osv. bliver ikke billigere af, at barnet ofte overnatter hos den anden forælder.

Heller ikke arbejdsomt betyder det nødvendigvis en lettelse.

Mange af vore medlemmer har direkte oplevet, at samarbejdet om deleordninger er gået ud over deres økonomi – især når der har været konflikter, manglende overholdelse af aftaler, indberetninger til myndigheder, dårlig omtale af den anden forælder overfor arbejdsgiver, omgangskreds eller i medier og på internettet.

Princippet om at samvær skal erstatte bidrag kan i mange tilfælde være skadeligt, da samvær så kan udnyttes til at undgå at betale bidrag. Det sker allerede i dag, når barnet er lige meget hos begge forældre i en syv/syv ordning. I disse tilfælde modtager bopælsforælderen ofte ikke noget bidrag fra den anden forælder.

Erfaringerne med at man kan slippe for bidrag ved at skaffe sig en syv-syv-ordning er desværre ikke positive. Derfor var det en fejl, at der overhovedet blev åbnet op for at man kunne slippe for bidrag ved at kræve mere samvær. Det har øget konflikterne og utrygheden betragteligt.

Derfor er det absolut nødvendigt, at der ikke er koblet en økonomisk gevinst på øget samvær eller at det betyder økonomisk tab for den af forældrene, som barnet bor hos.

I tilfælde, hvor samværsforælderen får ny kæreste/stifter ny familie, ser man desværre ofte en kamp om børnene, som i virkeligheden er en kamp om pengene. Kan man slippe billigst muligt i forhold til det første kuld børn, bliver der mere til det næste. På den måde lykkes det en del fædre at få temmelig mange børn, hvor ansvarer hviler på de respektive mødre, som spilles ud imod hinanden.

Lovgivningen bør ikke fremme en sådan udvikling, men bør støtte op om aftaler imellem forældre, som gavner skilsmissebørnene, som kan have det svært nok i forvejen.

En del aftaler om bidrag er frivillige og noget faderen/moderen ønsker for at sikre sine børn. Men når han/hun indgår i en ny relation, kan han/hun komme under pres fra den nye kvinde/partner, som ønsker at hans/hendes økonomiske midler skal koncentreres om den nye familie.

I dette spil er det vigtigt at lovgivningen og myndighederne forstår barnets tarv, så det ikke rives op med rode og får tæppet trukket væk under sit eget hjem, fordi

myndighederne ikke har forstået og gennemskuet, hvordan barnet bliver udnyttet og misbrugt som kasterbold og redskab i en magtkamp i familiefejder, som mere handler om at hade den anden familie end om at tænke på barnets ve og vel.

2. Muligheden for at fastsætte særbidrag, eksempelvis navngivningsbidrag og konfirmationsbidrag, fjernes.

Disse bidrag har stor betydning i mange familier, hvor økonomien er stram og det er svært at få råd til den ekstraudgift, som en barkedåb eller en konfirmation indebærer.

Derfor bør bidragene, såfremt de afskaffes, afløses af en generelt højere månedlig bidragssats.

Med andre ord: eneforsørgerne skal kompenseres for dette tab, så virkningen ikke bare er, at der bliver mindre til børnene i disse familier.

Generelt bør der ikke være udsving i størrelsen af bidragene - også af hensyn til det stigende antal mødre, som har mistet børnene og som kan have svært ved at rejse en ekstra sum til faderen når barnet eksempelvis skal konfirmeres.

3. Muligheden at fastsætte uddannelsesbidrag, fra barnet er 18 år og frem til barnets fyldte 24. år, fjernes.

Unge i alderen 18-24 er en sårbar gruppe – som i forvejen er overrepræsenteret i statistikken mht. kriminalitet, stofmisbrug, at være offer for seksuelt misbrug, hjemløshed, fattigdom, manglende fodfæste på arbejdsmarkedet, afhængighed af forældre, nedsatte sociale ydelser, fx kontanthjælp. Unge med en belastet baggrund er især sårbare – herunder skilsmissebørn. Anbragte børn og unge har det også særlig svært og kan opleve et tomrum, når de fylder 18 år.

På den baggrund virker det ikke rimeligt, at den ene af forældrene, som har råd til at betale til den unge, skal gå fri, frem for at være med til at løfte det ansvar, som de fleste andre forældre løfter uanset om de er enlige eller bor sammen. Det er ikke barnets bedste, at give indkomsttættelser til forældre, som ikke vil hjælpe deres barn på vej - på barnets/den unges bekostning.

4. Det gøres nemmere at ændre aftalte børnebidrag, sådan at de altid kan ændres af Statsforvaltningen efter de almindelige retningslinjer, medmindre forældrene udtrykkeligt har aftalt, at dette ikke skal være muligt.

Foreningen Mor mener, at aftaler indgået af forældrene altid bør respekteres af statsforvaltningen, for meningen er jo, at børnebidraget skal være en del af sikkerhedsnettet for den enlige forsørger og barnet. At svække dette sikkerhedsnet, så ydelser, man regnede med i husholdningen, pludselig kan falde væk, er ikke i barnets interesse.

Men statsforvaltningen kan hjælpe parterne med en genforhandling, sådan at man kan få en ny aftale, som begge parter kan gå ind for.

5. En mand, der har haft et seksuelt forhold til moren i den periode, hun blev gravid, får inden for barnets første leveår mulighed for at få prøvet faderskabet, uanset om han har haft et samliv med moren.

Foreningen Mor er enig i dette forslag, selv om vi mener, at børn i langt de fleste tilfælde har fordel af at kende deres biologiske ophav op igennem barndommen. Men vi kender desværre også rigtig mange eksempler, hvor barnets bedste er ikke at kende far og ikke have nogen som helst kontakt.

Ligeledes ønsker vi, at lovgivningen respekterer ægteskabet, så ingen mand udenfor ægteskabet skal kunne gøre krav på faderskabet til et barn født i ægteskab.

Det vigtige set fra barnets perspektiv er en tryk opvækst i en familie. Men hvis staten går ind og giver rettigheder til mænd, som hævder at have haft samleje med kvinden i forholdet, kan sådanne forhold gå ind og skabe splid, så ægteskabet og dermed barnets familieliv sættes på spil.

Det er imod alle konventioner, Danmark har skrevet under på, at undlade at respektere barnets ret til at vokse op i en familie, som nyder statens respekt og beskyttelse.

6. Fristen for at få prøvet et faderskab forlænges fra 6 måneder til 1 år efter barnets fødsel.

Foreningen Mor mener jf. ovenstående slet ikke at udenforstående skal kunne kræve at få afprøvet faderskab, da det kan være direkte skadeligt for barnet at kende identiteten i nogle tilfælde ligesom det kan præge et barns barndom negativt at skulle vokse op som skilsmissebarn, hvor barnet skal deles imellem to familier, som ikke har noget godt forhold til hinanden.

Derfor bør udgangspunktet for om et barn skal vokse op med begge forældre være, at forældrene dannede par, da barnet blev født og fortsætter med dette efter fødslen. Ikke engang den nuværende lovgivning lever op til dette. Men hvis barnets behov i højere grad skal tilgodeses, bliver lovgivningen nødt til at have mere fokus på at barnet vokser op med egnede forældre frem for at uddele rettigheder til barnet til personer, som kun er forældre af navn, men ikke af gavn.

7. For at understøtte enkle forløb for registrering af faderskab og medmoderskab udvides fristen for registrering i forbindelse med barnets fødsel fra 2 uger til 4 uger, og personregisterføreren i sognet, som registrerer faderskabet, rykker forældre, der ikke har henvendt sig inden for fristen.

Foreningen Mor tilslutter sig denne forbedring, som giver familierne mere ro til at komme sig ovenpå fødslen inden de skal ordne formaliteter. Det var stressende med den korte tidsfrist, så derfor er det dejligt at der nu bliver mere tid.

8. Der udvikles en fælles digital løsning for personregisterførerne og Statsforvaltningen til registrering af faderskab og medmoderskab, så forældrene alene skal henvende sig ét sted.

Foreningen Mor håber, at der følger en bedre oplysning med, da mange mødre i dag føler utryghed, når de har fortalt sundhedsmyndighederne om hvem faderen er, fx for at klarlægge arvelige sygdomme, idet de så føler, at de er nødt til også at registrere faderen efterfølgende.

Det er vigtigt, at en gravid kvinde kan give sådanne oplysninger af hensyn til barnet uden at det indebærer, at manden registreres som far.

Det bør fremgå tydeligere, at den gravide IKKE behøver at oplyse faderens navn.

Der skal også være en fortrydelsesmulighed for kvinden, sådan at hun kan få fjernet oplysning om hvem faderen er.

9. Faderskabssager forenkles ved, at kompetencen til at iværksætte DNA-undersøgelser uden samtykke fra parterne og fastslå faderskab på baggrund af DNA-bevis flyttes fra domstolene til Statsforvaltningen, hvor sagen starter.

Foreningen Mor mener, at det er bedst for retssikkerheden, hvis kompetencen vedrørende faderskabssager forbliver ved domstolene.

10. Kompetencen til at indkalde parter i faderskabs- og medmoderskabssager via Statstidende eller brevforkyndelse i udlandet flyttes fra domstolene til Statsforvaltningen, hvor sagen starter og således også kan behandles på almindelig vis.

Foreningen Mor kan ikke anbefale overflytning af kompetence i faderskabs- og medmoderskabssager fra domstolene til Statsforvaltningen, da vi mener, at dette har vidtgående betydning for barnets retssikkerhed og vi ikke ønsker at standarden sænkes.

11. Kompetencen til at behandle faderskabs- og medmoderskabssager, hvor en part er under værgemål, flyttes fra domstolene til Statsforvaltningen, der derefter kan behandle sagen på almindelig vis.

Foreningen Mor mener fortsat domstolene er rette myndighed i faderskabssager.

12. Ægtefæller gives bedre muligheder for at tilrettelægge deres formueordning ved ægtepagt, så den passer til deres situation.

Foreningen Mor noterer sig, at det åbenbart i følge punkt 12, 13, 14 og 15 skal være lettere at få særeje, hvilket typisk begunstiger den person i ægteskabet, som ejer og tjener mest, hvilket typisk er manden og samtidig skal oplysninger om dette i højere grad skjules for offentligheden. Forhåbentlig bevares ægteskabet som det fællesskab, det er i dag og som det har været tilbage til Jyske Lov, hvor ægtefællerne delte lige ved skilsmisse.

13. Formkravene til ægtepagter gøres mere smidige.

Foreningen Mor gør opmærksom på, at formkrav kan være en beskyttelse imod at skrive under på noget, man ikke ønsker. Hvis det bliver for let at få en ægtepagt i hus, risikerer man, at den stærke part presser den svagere part.

14. Ægtepagter, der kan indeholde private oplysninger, skal ikke længere være offentligt tilgængelige (beskyttelse af private oplysninger).

Foreningen Mor mener at det er i børns interesse at have adgang til at se, om deres forældre har indgået ægtepagt, da det berører deres egne arverforhold. Derfor mener vi fortsat at oplysningerne skal være offentligt tilgængelige. Indenfor familieretten mener vi generelt, at barnets bedste bør indtænkes i enhver lov og at man ikke bør gå imod, hvad der er bedst for barnet. I øvrigt virker det modstridende, at regeringen i disse 22 punkter vil øge beskyttelsen af privatlivet vedrørende privatøkonomien, men vil gøre det til en offentlig sag, hvem en kvinde har haft samleje med og om et barns far nu også har leveret sæden, da barnet blev til!

15. Reglerne om delingsformue og særeje præciseres.

Foreningen Mor ønsker en enkelt og gennemskuelig lov og advarer derfor imod yderligere "præciseringer", da det gør det mere dyrt og kompliceret at blive skilt, hvilket først og fremmest gavner advokaterne. Vi har set det udvalgsarbejde, som har fundet sted i "Retsvirkningslovsudvalget" og vi anbefaler, at man foretager så få ændringer, som muligt. Vi finder det skræmmende, hvis ægteskabslovgivningen skal være så omfangsrig og uoverskuelig og kompliceret, som dette udvalg lagde op til. En gruppe, vi især frygter risikerer at komme i klemme, er udenlandske kvinder, som bliver gift med danske mænd. De risikerer at blive narret hertil uden at ægteskabet udgør det sikkerhedsnet, som de forventer. Når de så opdager, hvor få rettigheder en kvinde har i den danske ægteskabslovgivning og familieret, kan de godt blive overraskede. Vi vender os også imod, at særeje sniges ind i ægteskabet ad bagvejen ved at arv og gaver, som den ene part modtager i løbet af ægteskabet, ikke indgår i formuefællesskabet. Særeje bør altid være frivillig og noget man selv aftaler. Staten skal ikke gå ind og skabe ulighed i ægteskabet ved at støtte op om rettighederne hos den, som ejer mest. Det vil i givet fald øge uligheden til mænds fordel og det vil skade ligestillingen i ægteskabet og i familien.

16. Beskyttelse af familiens bolig mod salg uden den anden ægtefælles samtykke udvides fra kun at omfatte ejerbolig til også at omfatte andelsbolig, husbåd m.v.

Foreningen Mor er nødt til at advare imod dette, da det kan gøre det vanskeligere for en kvinde at komme ud af et ægteskab, fordi manden får vetoret mht. salg af bolig, hvorved hun kan blive stavnsbundet. Vi ser ikke dette som noget fremskridt idet økonomisk vold er noget en del kvinder oplever sammen med andre former for partnervold.

17. Ved formuedeling udvides en ægtefælles ret til at udtage aktiver, der tilhører den anden ægtefælle, mod at betale herfor. Foreningen Mor mener ikke denne tilføjelse er nødvendig og advarer imod, at loven gøres mere kompliceret end den behøver at være.

Eventuelt kunne man lave en særlig lov for ægtepar, som har særligt komplicerede forhold, fx fordi de ejer virksomhed eller har en samlet formue over et vist meget højt beløb. For flertallet er det ikke godt, hvis ægteskabslovgivningen ikke er til at forstå.

18. En skyldners mulighed for at bringe sin formue i ly for sine kreditorer ved at overdrage den til sin ægtefælle ændres.

Foreningen Mor mener, at familien bør gå forud for kreditorer sådan som lovgivningen også er nu. Det bør der ikke ændres på. Men hvis man ønsker at færre opbygger gæld, kunne man forbyde hasardspil, som tidligere var forbudt og man kunne forbyde reklamer for hasardspil, som blev lovliggjort i 00-erne. Ifølge Center for Ludomani er antallet af ludomaner øget med 50 pct. i de sidste ti år. Folketinget er selv årsag til denne udvikling og bør ikke tørre omkostningerne af på ægtefæller og familier. I stedet burde man forbyde reklamerne, som er over alt og som gør det svært for tidligere ludomaner at undgå tilbagefald. Når man kan forbyde reklamer for tobak, kan man vel også forbyde reklamer, som fører til afhængighed af spil, som ødelægger mange menneskers privatøkonomi?

19. Lovvalgsreglerne bringes i harmoni med reglerne i de øvrige EU-lande.

Foreningen Mor foreslår i denne forbindelse, at der oplyses bedre om hvad det indebærer at blive gift i Danmark sammenlignet med i andre EU-lande, så borgerne kender deres rettigheder og muligheder.

20. Muligheden for at pålægge ægtefællebidragspligt begrænses til ægteskaber, der har været 5 år.

Foreningen Mor mener, at der skal være ægtefællebidragspligt uanset ægteskabets varighed – i hvert fald når parret har et eller flere børn sammen samt når ægtefællen er familiesammenført fra udlandet eller når den ægtefællebidragspligtige har modtaget en dom, hvor forurettede var ægtefællen eller dennes barn. Men generelt ser vi ingen grund til at begrænse muligheden for at få ægtefællebidrag, som i forvejen er meget svær at opnå sammenlignet med tidligere.

21. De sidste vilkår for separation og skilsmisse ved bevilling fjernes, sådan at uenighed om ægtefællebidragspligt og om retten til at fortsætte et tidligere fælles lejemål kan løses uden sammenhæng med selve opløsningen af ægteskabet.

Foreningen Mor mener ikke at et ægteskab er opløst før alle vilkår er på plads – herunder aftale om ægtefællebidrag og hvad der skal ske med et tidligere fælles lejemål.

Vi mener at man svækker typisk kvindens forhandlingsposition ved at presse hende til at indgå aftale om de vilkår, som manden har interesse i, mens de vilkår, som betyder noget for hende selv, fx om hun får mulighed for at forblive i lejligheden og om hun får et tilskud fra eksmanden til omkostningerne, skal stå hen i det uvisse. Resultatet bliver herefter meget let til mandens fordel, for han kan jo bare afvise, når han selv har fået, hvad han ville.

22. Der indføres en klagefrist på 4 uger i forhold til Statsforvaltningens afgørelser om samvær og om midlertidig forældremyndighed/barnets bopæl.

Foreningen Mor foreslår en klagefrist på 8 uger, da det vedrører vigtige beslutninger i barnets liv. Så er det også vigtigt, at der er god tid til at efterprøve om en afgørelse er det bedste for barnet.

Derudover foreslår Foreningen Mor, at der strammes op i formalia ved indgåelse af aftaler sådan at det fx klart fremgår, fra hvilken dato, aftalen træder i kraft. Denne dato bør være samme dag, som klagefristen udløber. I modsat fald kan der opstå strid allerede lige efter sådan et møde, idet der kan være uenighed om, hvad der blev besluttet. Statsforvaltningen bør gøre sit arbejde så professionelt, at aftaler er helt klare og utvetydige.

Foreningen Mor har mange andre forslag til forbedringer og bidrager gerne også i fremtiden med forslag og ideer og deler gerne vore erfaringer fra vore over 1.200 medlemmer, som har rigtig mange gode tanker og ideer, de gerne vil give videre til politikerne. Vi er sikre på, at lovgivningen kan blive meget bedre for fremtidige generationer af børn end den er i dag og vi hjælper rigtig gerne med at finde de bedste løsninger.

Med venlig hilsen

Nanna Gersov
kontaktperson i Foreningen Mor